

РАБОТ НА КОРОНКАТА ВО ОДНОС НА ЗАБНИОТ ВРАТ КАЈ ГОРНИОТ ПРВ ПРЕМОЛАР

Бајевска Ј., Мирчев Е.

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ-Скопје, Клиника за фиксна стоматолошка протетика

За да може гингивалниот раб на вештачката забна корона интимно да лежи на демаркационата линија, формата на прејарираното забно трупче на горниот прв премолар треба да има форма како што е формата на напречниот пресек на границата на прејарацијата. Клинички е проследено налегнувањето на гингивалниот раб на вештачки забни коронки кај горниот прв премолар. При прејарирањето на горниот прв премолар не секојпат им се дава оптимална форма.

Клучни зборови: препарација на заб, коронки, фиксна стоматолошка протетика

Коректното рабно затворање на вештачката корона е услов за пародонтална и кариес профилакса. За постигнување на тоа потребно е субгингивалниот обем на границата на препарацијата (каде што е најчесто локакизирана) да одговара по форма на напречниот пресек на коренот и оклузалниот напречен пресек. Препарираното забно трупче на првиот горен премолар треба да има форма како што е формата на напречниот пресек на границата на препарацијата.

Според Боянов (3), напречниот пресек на коренот има развлечена осумковидна форма, поради силно изразените бразди на апроксималните страни на корените. Разделувањето на корените се среќава во три основни варијациони форми во зависност од местото на бифуркацијата. Јанковиќ (6) опишува дека пресекот на вратот е со бубреговидна форма.

Според Железаров (5), на корените има продолжени плитку бразди, од кои дисталните се поизразени, додека според Мариќ (9), постојат надолжни бразди, од кои мезијалната бразда е посилено изразена. Аш (1) опишува дека бифуркацијата кај овој заб со два корена започ-

нува повеќе оклузално, повеќе мезијално, отколку дистално. Мезијално постои длабока бразда. Војиновиќ и сор. (13), Вуковиќас (15) и Храсте (4) изнесуваат дека, ако има само еден корен, апроксимално постојат силно изразени бразди. Анатомски, според Шљивиќ (13), постои длабоко ужлебување на двете страни. Маркхорс (10) опишува дека напречниот пресек на вратот на горниот прв премолар има форма на очила. Според Редџерагиќ и Редџерагиќ (12), ако има само еден корен, тој е со силно изразени бразди на мезијалната и дисталната површина. Овие бразди може да бидат така длабоки што меѓу нив останува тенок слој на цемент.

Цел на трудот е да се утврди дали, при секојдневното препарирање, на горните први премолари им се дава оптимална форма, а со тоа налегнување на гингивалниот раб на вештачката забна корона со изразени бразди на апроксималните страни на корените.

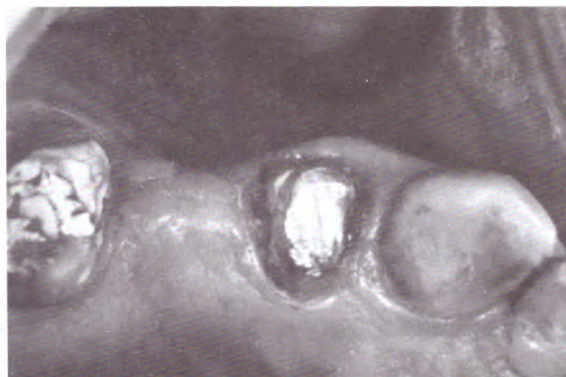
Материјал и метод

Испитувањето се спроведе на пациенти кои доагаа на Клиниката за фиксна стоматолошка протетика со фикснопротетички конструкции, односно со соло-коронки на горниот прв премолар, или коронките беа користени како врски за мостовски конструкции.

Испитувањето беше клиничко, со проверување на налегнувањето на рабовите на коронката во устата на пациент, со сонда (подобро со подвиткан врв) и со контролирање на работ на вештачката корона кај екстрахираните заби, екстрахираните поради луксирање.

Резултати и дискусија

Кај 20 екстрахираните заби, кои имаа вештачки забни коронки, соло или врски за мостовски конструкции, а претходно клинички



Слика 1. Препарација на горните први премолари

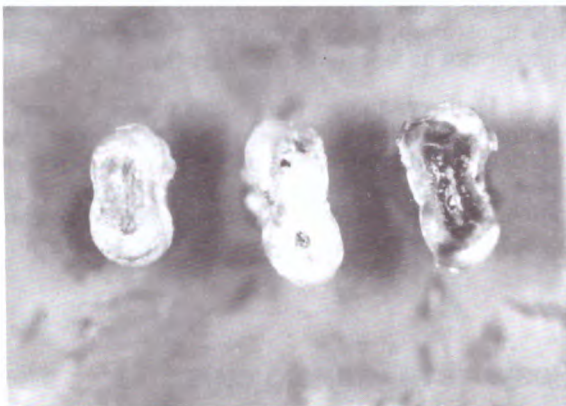
прегледани, пресекот на вратот беше биконкавен, а работ од коронките не налегнуваше интимно на коренските бразди. На тој дел цементот беше испран, а просторот беше исполнет со плак и имаше појава на гингивитис и карисес. Плакот е вистински етиолошки фактор за појава на гингивитис (8).

При секојдневното препарирање, на горниот прв премолар секојпат не му се дава оптимална форма, а со тоа и интимно налегнување на гингивалниот раб на вештачката коронка на бифуркацијата на корените. Конкавноста во пределот на апроксималните бразди на корените со препарација се извлекува до оклузалната површина (сл. 1). На тој начин, хоризонталниот пресек на забниот врат е моно или биконкавен-осумковиден (сл. 2). Затоа, пред препарацијата, со сондирање треба да се утврди присуството на браздите, нивната изразеност и длабочина; тие се очигледни при незнателно или повеќе повлечена гингива, или при оштетен припој. На овие места се ретини-

ра плак (7) и затоа, зависно од наодот, треба правилно да се испрепарира забот.

Според изгледот на забите на хоризонтален пресек, и нивните препарирани површини би требало да бидат слични по форма. Работ на коронката треба да се совпаѓа со демаркационата линија во целиот обем на коренот. Ако таа е широка, поради наследење на моно или биконкавната, осмовидната форма, скоро секогаш настанува една маргинална иритација, а со тоа и пародонтопатија (сл.3). Се јавува деструкција на коската. Кога деструкцијата е предизвикана кај бифуркацијата, се зборува за бифуркациони проблеми на потпорниот апарат на забите.

Според тоа кога ќе се стави коронката на препарираниот заб, нејзиниот гингивален раб треба да ја следи формата на пресекот на коренот, да дојде во интимен контакт со сите точки на демаркационата зона. Работ на коронката треба добро да налегнува за да нема простор



Слика 2. Напречен пресек на вратот на горниот прв премолар



Слика 3. Широка коронка во пределот на вратот и изразена ресорпција на алвеоларната коска

меѓу него и забот, во кој, по растворањето на цементот, се задржува нечистротија, доаѓа до појава на кариес и пародонтоза, што беше причина и за екстракција на испитуваните заби.

ARTIFICIAL CROWN GINGIVAL MARGIN RELATED TO UPPER FIRST PREMOLAR ROOT CERVIX

Bajevska J., Mirčev E.

Summary

In order that the artificial crown gingival margin fits demarcation border, upper first molar abutment shape must follow the shape of the longitudinal section of preparation border.

The authors performed a clinical analysis of fitness of the upper first molar artificial crown gingival margins, and concluded that it is often the case that prepared abutments have not been given optimal shape.

Key words: tooth preparation, crowns, fixed prosthodontics

Литература

1. ASH M. Wheeler's dental anatomy physiology and occlusion (7th ed). Saunders Company, 1993.
2. БАЈЕВСКА Ј, МИРЧЕВ Е. Прилог кон подобро рабно затворање на коронките, Макед Стоматол Прегл 1994; 18 (3-4): 119-23.
3. БОЈАНОВ Б. Клиника на ортопедична стоматология медицина и физкултура, Софија, 1973.
4. HRASTE J. Dentalna morfologija. "Liburnija" - Rijeka, Školska knjiga- Zagreb, Rijeka 1981.
5. ЖЕЛЕЗАРОВ Д. Дентална протетика (скрипта). Универзитет "Кирил и Методиј", Скопје, 1971.
6. JANKOVIĆ O, VUNJAC V. Morfologija zuba za I razred zubotehničke škole. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1990.
7. LANG PN, SIEGRIEST EB. Kronen und Brückenprothetik, Georg Thieme Verlag, Stuttgart, New York, 1993, pp57.
8. LÖE H, THEILADE E, JENSEN SB. Experimental gingivitis in man. J Periodontol 1965; 36: 177-87.
9. MARIĆ D. Uvod u stomatolosku protetiku. Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, Beograd, 1988.
10. MARXKORS R. Propedeutik der zahnärztlichen Prothetik, Hütting Verlag, Heidelberg, 1977.
11. МИРЧЕВ Е. Клиника на фиксната стоматолошка протетика. НИП Студентски збор, Скопје. 1996.
12. REDŽEPAGIĆ S, REDŽEPAGIĆ Dž. Anatomija i morfologija mlečne i stalne denticije. Univerzitet u Prištini, Priština, 1994.
13. ŠLJIVIĆ B. Sistematska i topografska anatomija. Glava i vrat sa čulnim organima. Medicinska knjiga Beograd - Zagreb 1965
14. VOJINOVIĆ J, VOJINOVIĆ O, TATIĆ E. Biologija zuba. Naučna knjiga Beograd.
15. VUKOVOJAC P. Stomatološka протетика. Krunice i mostovi. Srpsko lekarsko drustvo, Beograd, 1963.